

17. Ovládání webu

Webové stránky předpokládají interaktivitu uživatele. Uživatel otevírá odkazy, vyplňuje formuláře, potvrzuje různé akce pomocí tlačítek, pouští a zastavuje multimediální obsah vložený na stránku apod. Aby tato interakce mohla probíhat, je nutné, aby všechny aktivní prvky na webové stránce byly funkční a aby se uživatel mohl na webu i na stránce bez problémů orientovat i pohybovat za pomoci srozumitelné a funkční navigace. Problematice odkazů, která k ovládání webu neodmyslitelně patří, je věnována [samostatná kapitola](#).

Ovladatelnost webu bez ohledu na uživatele a jeho zařízení

Zdaleka ne všichni uživatelé dnes přistupují k webovým stránkám z rozhraní počítače nebo notebooku. Značná část jich používá chytré telefony nebo tablety s nejrůznějším rozlišením. Uživatelé s postižením potřebují různé asistivní technologie, jako jsou odečítače obrazovky, braillové řádky, hardwarové či softwarové lupy aj.

Webová stránka musí být vždy ovladatelná a všechny informace musí být dostupné bez ohledu na to, jaké má uživatel technické možnosti nebo jaké používá vstupní zařízení, zda má zobrazené obrázky apod.

Ovladatelnost z klávesnice

Přestože je běžné ovládat počítač pomocí myši, mnoho uživatelů webu [myš z různých důvodů používat nemůže](#). Proto **všechny odkazy, formuláře případně další aktivní prvky musí být ovladatelné pomocí klávesnice**. Nesmí se stát, že uživatel, který myš nepoužívá, se nedostane na nějaký odkaz, že nemůže vyplnit nebo odeslat vyplněný formulář apod. Všechny základní funkce a informace musí být **dostupné také s vypnutými styly nebo skripty** (viz též [ovládání odkazů z klávesnice](#)).

Zobrazení stránek a jejich obsahu

Webové stránky a veškerý jejich obsah musí být možné zobrazit bez ohledu na použité výstupní zařízení, zvětšení stránky nebo její orientaci. Informace by měly být dostupné i bez rozlišení barev a bez vizuálního vnímání.

Je třeba zajistit především:

- aby uživatel měl možnost stránku **zvětšovat podle své potřeby**, aniž by došlo ke ztrátě čitelnosti a funkčnosti,
- aby se stránka přizpůsobila použitému zařízení tak, **aby nebylo nutné horizontální**

posouvání obsahu,

- aby se uživatel **zobrazila celá informace nebo celý obrázek**,
- aby všechny informace byly čitelné i na zařízení s malým rozlišením, malým displejem nebo při velkém zvětšení stránky (pozor např. na useknuté obrázky, obrázky zakrývající část obsahu, useknutý text, který nejde posouvat apod.),
- aby informace byly **dobře čitelné**,
- aby informace byly **dostupné i když má uživatel vypnuté obrázky** (tj. aby se na stránce nevyskytoval text formou obrázků, aby obrázky měly vhodné alternativní popisky apod.).

Proč je možnost zvětšování a přizpůsobení stránky velikosti důležitá

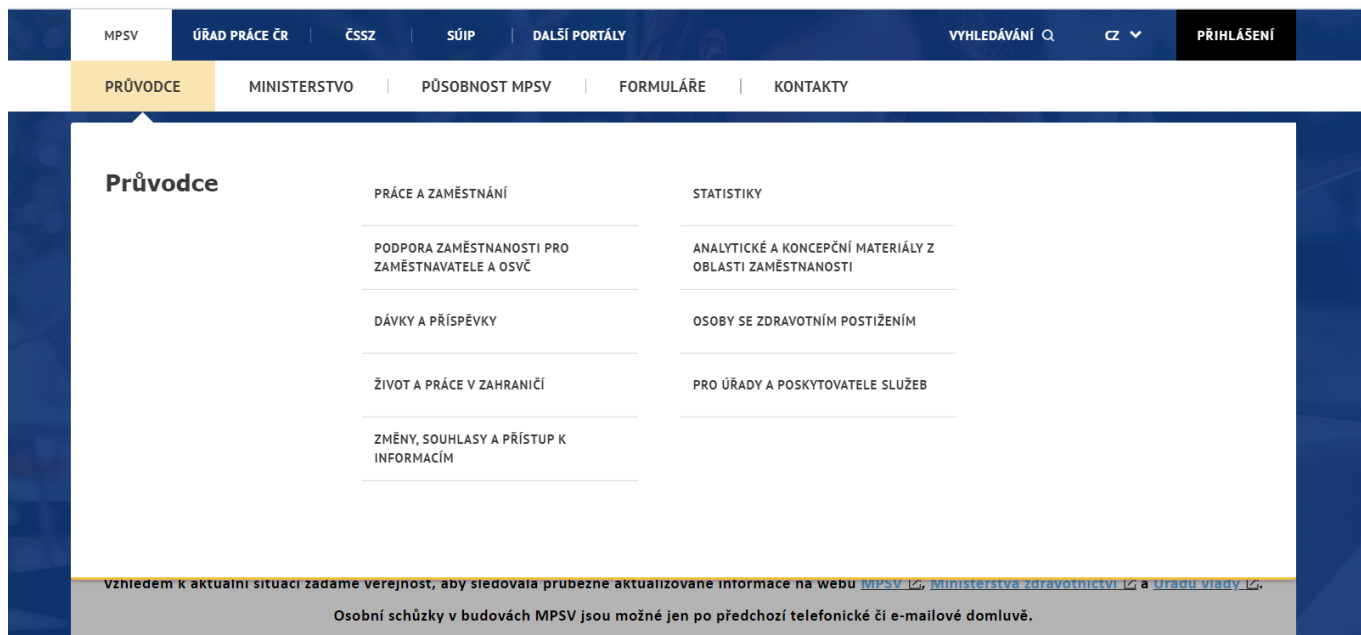
Dávno jsou pryč doby, kdy si uživatelé zobrazovali stránky jen na monitoru počítače. Většina návštěvníků se dnes k webovým stránkám dostává pomocí mobilních zařízení, které mají různé rozměry a rozlišení, některá z nich (jako čtečky s elektronickým papírem) jsou pouze černobílé. Návštěvníci webu se zrakovým postižením požívají hardwarové nebo softwarové lupy, speciální mobilní telefony, odečítače obrazovky nebo braillovské řádky.

Navigace

Navigace je základem pro ovládání webu a orientaci na něm. Aby byla navigace skutečně funkční, je nutné se zaměřit zejména na tyto oblasti:

- Navigace musí být **srozumitelná**. Přemýšlejte o tom, čemu rozumí návštěvníci vašeho webu. Nepředpokládejte, že vědí, to co víte vy, že znají termíny, které používáte, že rozumí stejným zkratkám jako vy. Pozor si dejte zejména na „knihovnické“ výrazy a zkratky (např. MVS).
- Navigace musí být logická. Promyslete **vhodnou strukturu webu a navigace**. Přemýšlejte, jak uvažují návštěvníci vašeho webu.
- Navigace musí být konzistentní a na všech stránkách musí být **zobrazena na stejném místě stránky**.
- **Nespoléhejte na to, že uživatel přijde na váš web z hlavní stránky**. Poskytněte mu možnost zorientovat se ve struktuře pomocí tzv. drobečkové navigace, tj. cesty od stránky, kde se uživatel právě nachází, k domovské stránce.
- Poskytněte uživateli **zkratku k důležitým stránkám a informacím** pomocí rychlých odkazů (kontakt, registrace, knihovní řád, přihlášení do čtenářského konta apod.).
- Poskytněte zkratky ke službám také uživatelům se specifickými potřebami.
- Poskytněte uživatelům odečítačů obrazovky **odkaz s možností přeskočení na důležité části webu** (např. vynechání navigace a skok na hlavní obsah). Tyto odkazy jsou obvykle pro běžné uživatele webu neviditelné, takže je nijak neobtěžují.
- Zajistěte, aby **všechny úrovně menu byly dostupné z klávesnice** (bez použití myši). Častou chybou mnoha webů bývá rozbalovací menu, které se však při ovládání pomocí klávesnice nerozbalí, takže se uživatel nedostane k položkám nižší úrovně.
- Zajistěte, **aby uživatelé, kteří ovládají váš web pomocí klávesnice, nemuseli v menu procházet všechny položky vnořené pod položky hlavního menu**.
Např. obr. 1 zobrazuje menu na webu Ministerstva práce a sociálních věcí (stav k 1. 5. 2020),

viz <https://www.mpsv.cz/>. Uživatel je při ovládání menu z klávesnice nucen projít všechny vnořené položky hlavního menu, takže pokud se chce dostat k položce Kontakt, musí projít všechny položky umístěné ve struktuře pod položky „Průvodce“, „Ministerstvo“, „Působnost MPSV“ atd. (jde o několik desítek položek).

Obr. 1: Ukázka menu na webu MPSV

Příklad dobře promyšlené navigace i rozbalovacího menu, které je bez problémů dostupné z klávesnice (pomocí klávesy **tab**, **šipek** a klávesy **enter**), najdete např. na [webu Moravskoslezské vědecké knihovny v Ostravě](https://prirucka.osvobozena-knihovna.cz/). (stav k 1. 5. 2020). Všimněte si, že při ovládání z klávesnice se v horní části zobrazí odkaz s možností přeskočení na hlavní obsah.

From:

<https://prirucka.osvobozena-knihovna.cz/> - Metodické příručky pro knihovny

Permanent link:

https://prirucka.osvobozena-knihovna.cz/pristupnost/ovladani_webu?rev=1599987657

Last update: 2020/09/13 11:00

